

LIT.: Popis znanstvenih radova i znanstvenih rasprava, Arhitektura, 1983—84, 186—188. — Arhitekti članovi JAZU, Rad HAZU, 1991, 437. R.

MOISE, Franjo, graditelj iz Splita. Zajedno sa sugrađaninom Franjom Linardićem izgradio je 1869. posljednji vezirski saraj (*Konak*) u Sarajevu, reprezentativnu i luksuzno opremljenu zgradu. U drugoj pol. XIX. st. izgradio je novu jednobrodnu crkvu franjevačkoga samostana u Fojnici. Crkva je imala križnu osnovu i drvenu kupolu poviše križišta; zbog nesolidne gradnje srušena je 1888.

LIT.: H. Kreševljaković, Saraji ili dvori bosanskih namjesnika (1463—1878), Naše starine (Sarajevo), 1956, 3. — S. Tihčić, Stare slike i predmeti umjetnog obrta u franjevačkom samostanu u Fojnici, ibid., 1957, 4. R.

MOKRO POLJE, selo SZ od Knina, gdje su otkriveni ostaci starokršć. crkve s transeptom, koji joj daje križni izgled. Crkvena je lađa okružena nartekсом i sporednim prostorijama a završava se apsidom, koja iznutra ima polukružni, a izvana poligonalni oblik. Pronađeno je više ulomaka ornamentiranoga kamenoga namještaja i arhit. dijelova, te više grobova iz istoga doba.

LIT.: S. Gunjača, Kratak osvrt na prilike i rad muzeja u Kninu, SHP, 1949. — N. Cambi, Neki problemi starokršćanske arheologije na istočnoj jadranskoj obali, Materijali, XI, Zadar 1976. Z. Gu.

MOLINO, Leonardo, dubrovački kožar (druga pol. XVII. st.); podrijetlom iz Venecije. U Dubrovnik dolazi 1666. i otvara radionicu za izradu ukrasnih i pozlaćenih koža.

LIT.: I. Lentić, Leonardo Molino — dubrovački majstor ukrasnih i pozlaćenih koža, Vijesti MK, 1973, 3—4.

MÖLLER, István, madž. arhitekt (Mór, 1860—Budimpešta, 1934). Studirao arhitekturu u Karlsruheu i Beču. Profesor na Tehničkom fakultetu u Budimpešti i član Madžarske akademije znanosti. Kao mladi arhitekt radi za Antuna Khuena Belassyja; 1893—94. kao štićenik njegova brata bana Karla Khuena-Héderváryja član ocjenjivačkoga suda za srednjoškolske zgrade u Zagrebu. Obnavljao povijesnu arhitekturu; radio na dvorcu u Nuštru, sagradio nekoliko velikaških dvoraca, među ostalim i dvorac grofa L. Mailátha u Donjem Miholjcu, te zavjetnu kapelu Gospe od Hrasta u Vukovaru (1891).

V. Bed.

MOLVE, selo u Podravini. Prostrana jednobrodna župna crkva Sv. Marije ima četverouglasto svetište, bočne kapele (oblik križa) i zvonik koji se diže iz glavnoga pročelja. Gradio ju je u duhu romantike F. Klein 1855—62. Kraj groblja je neogotička kapela Sv. Marije, s osmerokutnom sakristijom

I. MORETTI, *Ženski portret*. Osijek, Galerija likovnih umjetnosti



iza svetišta (1900). U kapeli je drveni gotički kip Majke Božje (1470—80), a pred njom su dva pila s anđelima.

LIT.: L. Dobronić, Crkve podignute u čast BDM u zagrebačkoj nadbiskupiji u XIX. stoljeću, u zborniku: Štovanje Begorodice u Hrvata u XIX. i XX. stoljeću, Zagreb 1990. A. Ht.

MOMMSEN, Theodor, njem. povjesničar, pravnik i epigrafičar (Garding, Schleswig, 30. XI. 1817 — Charlottenburg, 1. XI. 1903). Glavno mu je djelo iscrpna povijest Rima (*Römische Geschichte*, I—III, 1854—56). Začetnik, organizator i djelomično obrađivač materijala za korpus rim. epigrafskih spomenika (*Corpus inscriptionum Latinarum*), koji izlazi od 1863. Natpisi iz naših krajeva obrađeni su u trećem svesku te u dopunskim svescima. R.

MONDECAR, Hugo, slikar (Kufstein, Austrija, 15. II. 1919). Završio Obrtnu školu u Zagrebu; profesionalno se bavi glazbom. Njegovi gvaševi i tempere (oko 1960), nadahnuti dubrovačkim krajolicima, odaju srodnost s kolorističkim intimizmom, ali dokidaju tradicionalnu iluziju prostora. To se još više očituje u njegovim nefigurativnim kolažima iz istoga razdoblja. Novije kolaže čine plohe slova ili površine različitih slika istovrsnih predmeta. Samostalno izlagao u Zagrebu.

LIT.: D. Horvatić, Hugo Mondecar, Vidici, 1962, 66. — Isti, Hugo Mondecar (katalog), Zagreb 1964. D. Hč.

MONDELLA, Jeronim (Girolamo), graditelj i drvorezbar iz Verone u prvoj pol. XVII. st. Imao je umjetničku radionicu u Šibeniku, gdje se 1602. oženio kćerkom bakroresca M. Kolunića-Rote. U Šibeniku je izveo model za crkvu Sv. Križa (podignuta 1605—08), drvene rezbarene barokne oltare (Sv. Stjepana u crkvi Sv. Duha, 1622, te u crkvi Sv. Frane, 1635), a u katedrali drvene ormare u sakristiji te svoje najvrednije djelo — propovjedaonicu, potpisanu 1624 (poslije demontirana i prenesena u sakristiju). God. 1643. spominje se da je izradio reljef Sv. Duha.

LIT.: S. Stošić, Sv. Križ u Šibenskom Docu, Šibenik 1933, str. 5—7. — Isti, Crkva i bratovština sv. Duha u Šibeniku, VJAH, 1932, 50. — Horvat—Matejčić—Prijetelj, Barok. D. Kt.

MONEGHIN, Antun, slikar (XVII. st.). U Šibeniku izradio 1622. oltarnu sliku u crkvi Sv. Duha (izgubljena). Nastavlja 1628, nakon Mihovila Parkića, slikanje fresaka u Novoj crkvi, a za bratovštinu iste crkve izradio je više slika 1639. Slike koje je izveo za neke šibenske obitelji također su nestale.

LIT.: K. Stošić, Galerija znamenitih šibenčana, Šibenik 1936, str. 9—10. — Isti, Crkva i bratovština sv. Duha u Šibeniku, VJAH, 1932, 50. — Horvat—Matejčić—Prijetelj, Barok. D. Kt.

MONSTRANCA → POKAZNICA

MONTEVINTI, Giuseppe, štukater (XVIII. st.), vjerojatno iz Švicarske. U štuku raskošnih biljnih motiva ukrasio 1751. strop franjevačke crkve (poslije pregrađene u Istarsku sabornicu) u Poreču.

LIT.: Horvat—Matejčić—Prijetelj, Barok.

MONTUORI, Eugenio, tal. arhitekt (Pesaro, 26. VII. 1907 — Rim, 15. V. 1982). Koautor je urbanističkih planova Padove (1927), Brescie (1927), Foggie (1928), Assisija (1928), Rima (1929), Arezza (1929), Cagliari (1929), Catanie (1932), La Spezie (1932), a autor je kolodvora Termini u Rimu (1952). Kao jedan od autora plana Podlabina (Pozzo Littorio) 1942, ostvaruje iznimno vrijednu arhitekturu modernističkih i nadrealističkih naboja; osnovni je plan podlabinskoga naselja realizirao graditeljskim oblicima autohtone graditeljske strukture.

LIT.: A. Rubbi, Urbane vrijednosti Podlabina, Glas Istre, 1990, 10. — Isti, Odrednice moderne arhitekture u Istri, ibid., 1992, 4. An. R.

MORANDINI, Valent, arhitekt (Čakovec, 27. III. 1879 — Varaždin, 13. X. 1964). Diplomirao na Sveučilištu u Budimpešti (I. Steindl), gdje je upoznao ideje secesije. Počeo je raditi kod oca, graditelja u Nagykanizsi i Čakovcu, potom se naselio u Varaždinu (1905). U arhitekturu toga grada unio je secesiju, sagrađivši u tome stilu svoju vilu u Kolodvorskoj ul. 16 (1905—06), prizemnice u Cesarčevoj ul. 12 (1905) i Preradovićevoj ul. 4 (1906), jednokatnicu u Ul. A. Stepinca 1a (1907) te grobnicu obitelji Zozolly na gradskome groblju. Kao građevni poduzetnik podignuo je mnogo javnih i privatnih zgrada u Zagorju i Međimurju.

LIT.: M. Ilijanić, Arhitektura secesije u Varaždinu, Bulletin JAZU, 1967—74, 1—3. R.

MORAVČE, selo SI od Zagreba. God. 1334. na području srednjovj. županije Moravče nalazile su se župne crkve Svih Svetih u Bedenici, Sv. Ivana u Svetom Ivanu Zelini i Sv. Trojstva u Moravču. Današnja crkva u Moravču sagrađena je 1814; ima kasnoampirski inventar.

LIT.: L. Dobronić, Po starom Moravču, Zagreb 1979.

MORČIĆI (mori), vrsta nakita u obliku poprsja (protome) crnca s turbanom. Vjerojatno nastaje u XVII. st. pod utjecajem venec. zlatarstva,



M. MORONZON, korska sjedala katedrale u Zadru

odnosno čuvenoga venecijanskoga »moretta«. Izrađeni su od višebojnoga emajla na zlatnoj osnovi. Najrašireniji nakit u Rijeci i Kvarneru sve do sred. XX. st. Glavno je središte proizvodnje bila Rijeka, odakle se mori šire po Kvarneru, Lici i Dalmaciji. Isprva se nose kao privjesci na naušnicama, a od sred. XIX. st. od riječkih se morčića izrađuje različit složeni nakit: prstenje, ogrlice, narukvice, broševi. — Radionica posljednjega riječkoga moretista *Raula Rolandija* (1875–1960), s modelima i nacrtima, otkupljena je za riječki Pomorski i povijesni muzej.

LIT.: R. Matejčić, *Morčići ili mori*, Rijeka 1964.

Iv. Mat.

MORESCHI, slikar (XVII. st.); nije mu poznato ime ni podrijetlo. Njegovo je djelo ciklus velikih slika s temom iz života Marijina u crkvi Majke Božje od dobrog savjeta i tri slike (*Krist s učenicima u sinagogi*, *Predaja Labina Serenissimi* i *Genealoško stablo Majke Božje*) u župnoj crkvi u Labinu. M. je talentirani ranobarokni provincijski slikar. Paleta mu je još maniristička a psihološki vješto karakterizirane likove postavlja u strogu kompoziciju pred bogatom manirističkom arhitektonskom pozadinom.

LIT.: Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok.

R.

MORETTI, Ivan, slikar (Split, 13. XI. 1843 — SAD,?). Slikarstvo učio u Italiji; 1869. dolazi u Osijek i tu je 1870–73. učitelj na Gradskoj risarskoj školi, potom odlazi u Đakovo. Ne dočekavši potporu J. J. Strossmayera za usavršavanje u Italiji, odlazi u Veneciju, gdje izrađuje za biskupa jednu sliku (*Pietà*). Zabilježen je njegov boravak u Milanu 1886, potom odlazi u SAD, gdje mu se zameće trag. U Osijeku i Đakovu slikao portrete u stilu tal. akademskoga realizma (*Portret Osječanina*, *Žena u balskoj toaleti*), a ostavio je i povijesnu kompoziciju *Zrinski i Frankopan*.

LIT.: Slikarstvo XIX stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961. — O. Švajcer, Pregled likovne umjetnosti u Osijeku u 19. stoljeću, *Osječki zbornik*, 1977, 16. — Isti, Portretno slikarstvo u Osijeku u 19. stoljeću, *Peristil*, 1979, 22. — Isti, Domaći i strani slikari XVIII. i XIX. stoljeća u Galeriji likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987–1988.

O. Šr.

MORETTI, Josip, kipar (XIX. st.). Doveo ga je u Zagreb I. Rendić na povratku iz Italije (1877). M. je surađivao s Rendićem klešuci u mramoru kipove koje je ovaj modelirao. Nakon Rendićeva odlaska u Trst (1880) preuzeo je njegov atelje. Samostalno je izradio poprsja I. Zajca, Đ. Murgića, F. Krežme, I. Vončine ml., J. Schlossera, G. Pongratza, figuru *Ciganke*, te mnoge nadgrobne spomenike. Radio je slatunjavo dopadljivo



M. MORONZON, apostoli s oltarne pregrade zadarske katedrale. Zadar, Stalna izložba crkvene umjetnosti

(poprsje ukomponirano u ljljan ili ružu), a mramor je obrađivao majstorski. Izlagao je samostalno u Zagrebu (1881, 1882).

LIT.: D. Kečkemet, Ivan Rendić, Supetar 1969.

R.

MORETTI-ZAJC, Josip (Peppo), slikar (Bakar, 19. IV. 1882 — Rijeka, 10. IV. 1933). Slikarstvo je učio kod I. Fummija u Rijeci i na Akademiji u Veneciji (1902–05), potom živio u Rijeci. Zaokupljen svjetlošću, slikao je kvarnerske krajolike, marine i vedute, pod utjecajem venecijanskoga slikarstva (*Malo brodogradilište na Kantridi*, 1911; *U Mrtvom kanalu*, 1927; *Školj*, 1930). Izradio je i jedan portret (*Portret Bakarke*, 1909) te zas-tor za pozornicu Hrvatske čitaonice na Trsatu u Rijeci 1925. — Samostalno je izlagao u Rijeci (1909, 1913) i Zagrebu (1920, 1926). Retrospektivna mu je izložba priredena 1994. u Rijeci.

LIT.: V. Lunaček, Izložba Zajca-Morettia i S. Tomerlina, *Obzor*, 1926, 287. — B. Vižintin, Josip Moretti Zajc, Rijeka 1994.

V. Fo.

MORIĆ, Miranda, slikarica (Morić kraj Benkovca, 20. IX. 1919). Studirala na Akademiji u Zagrebu (M. Tartaglia). Slika portrete (*Portret Vanje*), interijere (*Atelje*, *Stara kuhinja*), pejzaže (*Stare pariške kuće*, *Primošten*) i ruralne vedute Dalmatinske zagore s pojedinim ženskim likovima, nosiocima simboličnih sadržaja (*Žena i kamen*, *Dalmatinske žene*). Samostalno izlagala u Beogradu (1957), Zagrebu (1959, 1970, 1978, 1981), Dubrovniku (1959, 1968, 1981), Bologni (1960), Splitu (1962), Padovi (1966).

LIT.: Ž. Sabol, Miranda Moriće (katalog), Zagreb 1978. — V. Zlamalik, Miranda Moriće (katalog), Zagreb 1981. — T. Maroević, Miranda Moriće, Kontura, 1993, 16.

R.

MORONZON, Matteo, venec. drvorezbar (XV. st.). Pripadao poznatoj umj. obitelji (otac Andrija, braća Catarino i Lorenzo bili su također drvorezbari). Spominje se na radu u Zadru 1418–51. God. 1418. započeo